Ч. 25 (13.923). Львів, четвер 31. січня 1935. Pocztowa opłatę opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504.060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Нову оперу „Тарас Бульба" написав німецький композитор.

Піяніст і корепетитор дрезденської державної опери, Ерист Ріхтер, написав нову оперу „Тарас Бульба", яку виставили в міському театрі у Штетині. Опера мала великий успіх; критика висловилась з признанням про оперовий талант Ріхтера. Оперу виставили з незвичайною бдійливістю.

През. Масарик уступає?

У політичних колах кружляють поголоски, що през. Масарик незабаром уступить з причини старости і злого здоровля. Одночасно на свого наслідника висуває през. Масарик міністра закордонних справ Бенеша. Його наслідником буде д-р Крофта.

За скасування версайського трактату.

ПАРИЖ, ПАТ. „Л'Евр" пише, що канцлер Гітлер відложив засідання райхстаґу, визначене на день 30. січня ц. р. тому, щоби не виголошувати промови про зовнішньо-політичні взаємини. Форін Офіс побоюється, що Гітлер започаткує акцію за скасування територіяльних клявзуль версальського трактату. Ця акція почалась би від справи Мемеля. Французький щоденник пригадує зріст німецького збровння у Східній Прусії і німецьку радієву кампанію проти Литви. Можливе, що Франція буде намовляти Англію підписати східний пакт навіть без згоди Німеччини і Польщі.

Рівноправність Німеччини і безпека Франції темою нарад у Льондоні.

ЛЬОНДОН, 30. 1. ПАТ. „Таймс" оголосив комунікат про ціль візити прем. Фляндена і мін. Лявяля у Льондоні: Британський уряд не устіпнив покищо невідкличено своїх внесків у справі переговорів з прем. Фляйденом і мін. Лявалем, які приїзджають до Льондону у четвер. Одначе головною темою дискусії буде порозуміння яке підписали в Женеві в дні 11. грудня 1932. р. В. Британія, Злучені Держави, Франція, Німеччина та Італія на розброїнній конференції у справі безпеки і рівноправности. Неполагнання цих справ довело до виступу Німеччини з Ліґи. Від цього часу зброєння і система безпеки знайшлися в сліпій вулиці, бо Німеччина домагається признати їй рівноправність, Франція домагається повороту Німеччини до Ліґи перед опрацюванням системи безпеки. Британський уряд обстоює, що обі ці справи рівноправности і системи безпеки взаїмно від себе залежні й їх слід одночасно полагодити.

Відступ японських військ.

ПАРИЖ, ПАТ. Китайські джерела повідомляють, що наступ японських військ у Чагарі припинений. В околиці Ку-Ян і Танг-Ча-Тсе японські відділи навіть відступили. Китайсько-японські переговори, які тягнулися цілий день, не дали ніякого реального висліду.

Італійська преса про візиту мін. Ґерінґа.

РИМ, ПАТ. „Корієре деля Сера" пише, що польські урядові кола ставляться з резервою до візити мін. Ґерінґа. Одначе в розмовах порушували мабуть становище Німеччини і Польщі до східного пакту і середно-европейського пакту. Польський уряд не анґажується до ніякої дипльоматичної акції, яка могла би пошкодити взаєминам з Німеччиною.

Згинуло півтора міліона франків.

ПАРИЖ, ПАТ. У Парижі на пошті згинуло півтора міліона франків. У таємний спосіб загинув поштовий мішочок з півтора міліона франками. Пошта мусіла виплатити відшкодування префектурі департаменту Сени, яка надала ці гроші. Поліція веде слідство.

Представництво Сарщини і намісники в Німеччині.

БЕРЛІН, 30. 1. ПАТ. Німецький уряд оголосив учора три нові закони, два про Сарщину, третій про намісників у союзних німецьких краях. Закон про репрезентацію Сарщини в райхстаґу передбачує призначення вісім послів на постійних представників у німецькому парляменті. Послів призначить канцлер Гітлер на внесок комісаря Біркля. Другий закон управильнює адміністрацію в Сарщині аж доки не прилучать її до Німеччини.

Закон про намісників постановляє, що намісник є постійним представником німецького уряду в союзнім краю і слідкує, чи політику канцлера виконує краєва влада. Канцлер може доручити намісникові обняти краєвий уряд, його заступником може бути один з членів його уряду. У Прусії права намісника має канцлер, який може передати свої права пруському премієрові.

—o—

Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego! Sąd okręgowy Wydział VI. 1. karny we Lwowie, w składzie wiceprezes S. O. L. Malicki, jako przewodniczący, S. O. D-r J. Locker i S. O. P. Dysiewicz jako głosujący w sprawie konfiskaty Nr. 16 czasopisma pt. „Dilo" z daty Lwów, 22. stycznia 1935. do Sygn. VI. I. Pr. 1½/35, na posiedzeniu niejawnem w dniu 26. stycznia 1935 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie, postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną 22 stycznia 1935 przez Starostwo grodzkie we Lwowie, konfiskatę czasopisma pt. „Dilo" Nr. 16 z daty Lwów, 22. stycznia 1935. zawierającego: 1) w artykule pt.: „4 misiaci naruhy" — w całości wraz z tytułem, 2). w artykule pt.: „Kyjiw w czasi proholoszennia złuky" w ustępie od słów: „A chocz" do końca artykułu — znamiona ad 1. występku z § 24. ust. druk. z 17 grudnia 1862. Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863., ad 2). zbrodni z art. 154 § 2 k. k. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl §. 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. grudnia 1862. Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie. Wymienione wyżej artykuły zawierają ad 1) przedruk artykułu skonfiskowanego przez Komisarjat Rządu miasta stołecznego Warszawy, dnia 16. stycznia 1935 r. w czasopiśmie „Problemy" Nr. 2. — ad 2). dążenia do oderwania Małopolski Wschodniej od jedności o związku z Rzeczypospolitą Polską. Według §§. 447, 489 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: L. Malicki w. r. Protokulant: S. Podhorecki w. r. Za zgodność: Janowicz kier. sekret.

Молодь, школа і життя.

НА МАРҐІНЕСІ УКРАЇНСЬКОГО ХЛІБОРОБСЬКОГО ЛІЦЕЮ.

Одним з найкращих підставових творів польської економічної літератури, присвячених описовій економіці Галичини, є велика двотомова праця проф. унів. д-ра Фр. Буяка під наголовком „Галіція". Появилася вона друком ще в 1908 і 1910 р. і оперта вона на оголошених вислідах загальної переписі з 1900 р. та на вислідах першого основнішого господарського перепису з 1902 р. Хоча минуло вже чверть століття від появи того твору і прийшли поважні зміни політичних і господарських відносин, „Галіція" проф. Буяка і сьогодні не втратила ще деякого практичного значіння і дослідник економічного життя Галичини не може її поминути мовчки. Автор зрештою доповнив її цілою низкою дуже вартісних наукових економічних монографій, що торкаються економіки поодиноких громад у ріжних галицьких повітах; ті монографії вийшли з його економічної школи та написані під його редакцією його учнями і співробітниками.

Велику частину „Галіції" присвятив д-р Фр. Буяк хліборобству, що творило і творить досі головну основу господарської структури краю, що і назовні має суто хліборобський характер. Підніс він там цікаве і характеристичне явище, а саме, що поруч з великим роздробленням хліборобських варстатів з около 50 проц. карловатих господарств, нездібних до самостійного розвою, істнує у нас ще і дуже низький рівень господарської хліборобської освіти та відповідної економічної організації села. В краю з вісьмома міліонами населення (ціла Галичина), з чого три четвертини жило виключно з хліборобства, істнувала тільки одна хліборобська академія в Дублянах коло Львова, одна середня школа в Черниховi біля Кракова і всього кільканацять хліборобських шкіл найнижчого типу, що їх всіх удержував край. Окремо ще істнувала хліборобська студія при фільософічному факультеті краківського університету. Всі ті школи були наставлені для майбутньої обслуги фільварків і дрібне хліборобство не виносило з них майже ніякої користи. Зокрема не мали цієї користи українські селяни.

Вправді при учительських мужеських державних семинаріях були окремі учителі агрономи для науки хліборобства, але з неї не було багато хісна через її фрагментаричність і повну відсутність практичного вишколу кандидатів. Подавано теж дещо з науки хліборобства і на доповняючій науці по селах, але вислiди її були більше як марні, бо вчили нефахівці і самі учні, майже ще діти, не могли багато засвоїти собі. Відірвані коротенькі курси і виклади з хліборобської ділянки не багато причинилися до піднесення загального рівня хліборобської освіти.

Тому не дивниця, що хліборобська організація галицького села перед війною шкутильгала на кожному кроці і цьому не могла зарадити навіть найліпша пропаганда: бо не було провідників і керманичів з фаховою хліборобською освітою. І наше сільське духовенство, звязане особисто з власними хліборобськими варстатами як ужитківці ерекціональних ґрунтів, не змогло наглядно причинитися до піднесення хліборобської культури і організації села, не маючи основнішої теоретичної і практичної освіти, бо не багато залишалося у нього з т. зв. бичаївки, себто з науки сільського господарства, що його учив надобовязково проф. учительської семинарії пок. Бичай. Але всеж таки видало духовенство зпоміж себе перших піонірів хліборобської організації села і то не льокального значіння — згадати хочби покійних о. Тому Дуткевича, о. Остапа Нижанківського, о. Северина Борачка, о. Йосифа Фолиса, а з живучих о. Тита Войнаровського і о. Степана Онишкевича та чимало інших.

Перші спроби хліборобської організації села дало заслужене Т-во „Просвіта", що ще довго перед війною влаштовувало курси і виклади через пок. свого інструктора Короля, а опісля при допомозі Митроп. Шептицького основувало першу нижчу хліборобську школу в Милованні, істнуючу до нині й окрему школу для хліборобського вишколу сільських дівчат в Угерцях Винявських. Хліборобську організацію нашого села повів з великим розмахом „Сільський Господар" під кермою пок. д-ра Евгена Олесницького та при співучасти фахових сил для молочарства та збуту худоби.

У нашої галицької довоєнної молоді не було більшого розуміння і замилування до вищих хліборобських студій, що їх можна було кінчити в Дублянах, Кракові чи у Відні. Легкість, з якою можна було дістати державну посаду для укінченого правника, фільософа, а навіть техніка робила своє і ми мали тоді всього кільканацять людей з вищою агрономічною освітою.

Довоєнні керманичі нашого господарського життя зрозуміли добре вагу хліборобської освіти і хліборобських шкіл і через нашу посольську репрезентацію в галицькому соймі та у віденському парляменті підносили цей невідомий в іншого хліборобського народу факт, що поверх тримільйонове українське хліборобське населення в Галичині не має ніодної хліборобської школи, удержуваної з публичних фондів. Відси йшло домагання оснування таких шкіл з українською мовою навчання як теж і створення окремого агрономічного факультету при майбутньому українському університеті у Львові.

Повоєнні відносини в Галичині зі систематичним усуванням наших людей з державних посад і неприйманням наших кандидатів до польської державної служби спричинили те, що наша молодь у значному числі пішла до вищих технічних шкіл, між ними і до хліборобських зразу за кордоном, головно в Чехословаччині і Відні, а опісля і в Польщі. Великі заслуги для агрономічного вишколу нашої молоді положила Українська Господарська Академія в Подєбрадах, з якої вернули до Галичини десятки людей з фаховою вищою агрономічною освітою. Багато з них сьогодні найшло для себе варстат праці у наших господарських установах і при „Сільському Господарі" і здобуте знання дає на услуги господарської культури й організації нашого народу. Приплив до краю більшого числа наших людей з вищою освітою оживив помітно наше господарське життя та між іншими і цій обставині маємо завдячити наші позитивні досягнення і поступ в останніх часах у господарській ділянці.

На потребу поширення фахової освіти і здобування її у фахових школах звертала нераз увагу наша преса, у першу чергу „Діло", а невтомним пропагатором цієї преважної справи був і є від років проф. Денис Коренець. На жаль, цілковитого і загального розуміння серед загалу нашого громадянства ця пропаганда таки не знайшла і наша молодь не використала ще як слід всіх можливостей навіть у польських фахових школах.

Як перед війною за Австрії, так і по війні у Польщі домагалися ми оснування державних фахових шкіл, передовсім хліборобських. До великої проблеми нашого шкільництва — від народнього до високого — польський уряд поставився недавно позитивно тільки до одного з наших численних шкільних домагань. Маю на думці оснування з днем 1. вересня ц. р. державного хліборобського ліцею з українською мовою навчання в Черниці, жидачівського повіту, в недалекій віддалі від Львова. Для шкільних цілей закупив уряд 150 гектарів землі з усіми мешкальними і господарськими будинками, з живим і мертвим інвентарем у найкращому стані. Іменовано вже директора ліцею в особі д-ра інж. Холевчука, чоловіка високого фахового стажу, що працював досі в централі „Сільського Господаря" і він у свому новому характері перейняв вже майно ліцею та розпочав урядування.

До цього ходу польського уряду, що виконує одно з наших шкільних домагань, поставилося наше громадянство позитивно, а „Сільський Господар" і „Ревізійний Союз Українських Кооператив" видали окремий обіжник до дирекцій Окр. Союзів Кооператив і Районових Молочарень, до рад філій „Сільського Господаря", до агрономів і діячів, що цікавляться сільсько-господарською працею, — в справі вписів до хліборобського ліцею в Черниці. В обіжнику взивається згадані установи, агрономів і діячів подбати про те, щоби вислати якнайбільше число кандидатів на науку до згаданого ліцею, а покищо на господарську практику, що є конечною передумовою прийняття до ліцею.

Наука у самому ліцею, що є хліборобською школою вищого типу, буде тревати три роки; учні мусять цілий час мешкати в інтернаті за оплатою за повне удержання 30 до 40 зол. місячно, і за річною оплатою (як і у кожній державній гімназії) 220 зол. річно. Принятим може бути кандидат, що покінчив 6 кляс гімназії старого типу або пізніше теперішню чотирокласову гімназію у віці від 17 до 21 року життя. Перед тим мусить кандидат відбути однорічну господарську практику у господарській школі, від осени ц. р. при самому ліцеї, і здати іспит з цієї практики. Цього року скорочено практику, яку можна відбути й у господарській школі Тов. „Просвіта" в Милованні і вона треватиме від 15. лютого ц. р. до 1. вересня ц. р. Подання про прийняття до хліборобського ліцею з українською мовою навчання в Черниці треба вносити до Кураторії Львівської Шкільної Округи у Львові, вул. Кармеліцька ч. 4 до дня 10. лютого ц. р., долучаючи до нього метрику уродження, свідоцтво покінчення 6 кляс середньої загально освітньої школи, свідоцтво здоровля, письменний дозвіл батьків або опікунів на вступ кандидата до школи, власноручно написаний опис життя і евентуально свідоцтво моральности, якщо перерва в науці тревала довше як пів року. — врешті доказ зложення оплати 7 зол. за вступний іспит і психотехнічну провірку.

Число учнів на кожному році буде виносити 30 до 40, при чому будуть в осені ц. р. приняті і практиканти у такому самому числі. За ближчими інформаціями треба звертатися до „Сільського Господаря" у Львові, Ринок 10.

Повний професорський стат буде виносити найменше 8 сил, не вчисляючи в це асистентів та чисто інструкторських помічничих сил. Йдуть заходи, щоби професорські місця у ліцею в Черниці обсадити визначними професорськими силами, що вчили у подебрадській Господарській Академії. Як би це сталося, добув би ліцей найкращих спеціялістів з визначним науковим знанням, на чому зискали би не тільки самі учні, але і наша хліборобська наука в краю. З нашого боку слід подбати, щоби ліцей в Черниці поставити справді на найвищий рівень і то під кожним оглядом.

Практичні користи з ліцею і для самих учнів і для нашого хліборобства можуть бути значні і дуже додатні. Потребуємо не сотку, але тисячі в Галичині і на північних українських землях в Польщі теоретично і практично вишколених агрономів. По укінченні ліцею кандидат не потребує боятися за безробіття. Дехто з них вернеться на батьківське господарство і піднесе його дохідність. Другі знайдуть приміщення в наших господарських організаціях, а ще інші, підприємчиві, зуміють створити для себе нові варстати праці. Нині потрібно нам інтелігентних фахово вишколених самостійних людей, що могли би творити нові господарські організації: збуту збіжа, перерібки і продажі зернових продуктів, перерібки волокнистих і олійних рослин, збуту худоби, безріг та дробу, перерібки тваринних продуктів тощо. Треба нам врешті фахових людей для організації продуцентів у таких ділянках як садівництво, городництво, пасічництво і т. д., бо до цього є у нас знамениті основи, а брак тільки фахівців організаторів.

Те все знання може прийти у наш край і у наше галицьке, волинське чи поліське село через абсольвентів українського хліборобського ліцею в Черниці, що може стати великим двигуном у поступі нашої господарської культури і організації нашого хліборобства, як основи нашого матеріяльного істнування.

Сьогодні тільки слід нам всім подбати, щоби ліцей в Черниці заповнила наша молодь і щоби до 10. лютого ц. р. по змозі з кожного нашого повіту увійшло до Львівської Шкільної Кураторії принайменше одно подання на приняття кандидата до ліцею в Черниці. Цей великий обовязок в організації висилки кандидатів до вишколу наших майбутніх хліборобських піонірів лежить сьогодні на керманичах нашого господарського життя в краю і на місцях і цей обовязок повинні вони виконати!

Д-р Степан Баран.

З нашої кооперації.

„КООПЕРАТИВНА РОДИНА" — РЕКОРДОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС.

В січні 1934 р. почав Ревіз. Союз Українських Кооператив у Львові видавати масовий популярний часопис для пропаганди кооперації серед членів кооператив та широких кругів суспільности. Часопис той — це „Кооперативна Родина", яка появлялася в 1934 р. раз у місяць у величині 8 сторінок формату 8°. „Кооп. Родина" побила у минулому році два рекорди: рекорд дешевости, бо одно число коштувало лиш 2 сот. і рекорд величини накладу. Кожне число „Кооперативної Родини" розходилося в минулому році у скількости 60—80 тисяч примірників. Часопис був богато ілюстрований і цікавий. Цього року вийшло вже 1. число „Кооперативної Родини" (за січень 1935 р.). Появилося воно у подвійнім обемі, себто 8 сторінок формату 4° (такого, як офіційний орган Р. С. У. К. „Госп. Кооп. Часопис"). „Кооперативна Родина" буде в 1935 р. виходити і надальше в такім подвійнім форматі раз у місяць і буде коштувати 5 сот. за число. Перше число вийшло в накладі 30 тисяч примірників. Число зложене цікаво; побіч статті К. Коберського про 90-ліття рочдельської кооперативи, маємо там добрий вірш К. П. „Перша кооператива", далі ілюстроване кооперативне оповідання, вісти з кооперативних та культурно-освітніх установ, політичний огляд, ілюстровану сторінку для дітей тощо. „Кооперативну Родину" редагує ред. Р. Купчинський.

ЗАСТІЙ ПО НИЗОВИХ КООПЕРАТИВАХ.

„Господ.-Кооп. Часопис" поміщує у кожному числі огляди кооперативної праці в поодиноких районах. З цих оглядів можна ствердити деякий застій, а навіть занепад, по наших низових кооперативах. Нових членів прибуває дуже мало. Борги по кооперативах, не зважаючи на сильну протиборгову акцію, назагал не зменшуються, торги зростають тільки завдяки трафікам. Зі згаданих оглядів видно, що в кожнім кооперативнім районі є менша або більша група кооператив, які мають добрий провід, виконують доручення Повітових Союзів та Р. С. У. К. і в тих кооперативах видно поступ. Борги маліють або й зовсім щезають, недоборів, т. зв. манк, нема і такі кооперативи у білянсах виказують надвишки. Зате деякі кооперативи живуть своїм розумом, розборговують товар, товарові і касові манка у них на деннім порядку, з того вічні страти у білянсах і т. д. Через такі кооперативи й загальний білянс району виходить невідрадно. Без сумніву причина цього в невідповідних, часто безідейних управах кооператив та в нефахових, невишколених крамарях. На ці чинники мусять повітові осередки звернути пильну увагу, коли хотять довести до ліпшого.

ШКІРНИЙ КООПЕРАТИВНИЙ ПРОМИСЛ.

Досі маємо лиш одну кооперативну гарбарню в Яворові. Зветься вона таки кооператива „Гарбарня". Виробляє ріжні мягкі та кожухові шкіри, але через те, що не має потрібних великих і дорогих машин, ніяк не може перейти на виріб твердих шкір та боксів, які у таких великих скількостях розходяться по наших селах. Центросоюз почав минулого року постачати до кооператив шкіри ріжного роду. Розуміється, попри шкіри з „Гарбарні" мусить постачати покищо шкіри чужого виробу. Одначе коли збут шкіри у Центросоюзі дійде до міліона зол. на рік, тоді Центросоюз має намір заложити власну кооперативну гарбарню, яка продукувала6

відповідну скількість шкіри першої якости. Булоб це великим досягненням нашого кооперативного промислу, що далоб працю неодному робітникові, а нашій суспільности добрий і дешевий продукт. Велика кооперативна гарбарня має у нас усі дані на розвиток.

ПРЕМІЇ ЗА ЯЙЦЯ.

Заходить небезпека, що яйця впадуть цього року ще більше в ціні, як минулого. Центросоюз поробив заходи, щоб уряд виплачував продуцентам премії. Це сталось би тоді, колиб яйце мало коштувати менше, як 3 сотики.

НОВІ КООПЕРАТИВИ.

Рішенням Дирекції РСУК з дня 27. XII. 1934. принято в члени Т-ва такі кооперативи: 1) „Український Дім", кооп. з відп. уділ., Львів, Шашкевича 5, III. п., 2) Госп.-спож. Союз „Згода", кзов. Болшівці (пов. Рогатин), 3) Книгарська С-ка „Освіта", кооп. з відп. уділ. Самбір, Баторія 1. (пов. Самбір).

В. Л.

Революція в Уруґваю.

МОНТЕВІДЕО, 30. 1. ПАТ. З Уруґваю повідомляють про заворушення у департаменті Канельонес. Телефонічна комунікація з цим департаментом перервана. В місті Кольонія поліція зареквірувала всі вантажні самоходи для війська, яке почало боротьбу з повстанцями.

Поліція шукає за провідником опозиції ген. Мартінезом, якого уряд рішив арештувати. Покищо уряд є паном ситуації.

МОНТЕВІДЕО, 30. 1. ПАТ. Заворушення в Уруґваю тревають далі а навіть загострилися. Міністр вн. справ сказав, що проти повстанців ужили військових літаків, які збомбардували багато місцевостей в департаменті Тачарембо в Черо Лярго. Влада безпеки арештує симпатиків революціонерів. М. ін. арештували провідника партії незалежних націоналістів Доминга Наке. Тому, що бояться нападів на банки, скріпили залоги в містечках. В акції проти повстанців уряд має піддержку палати. Нац. Зібрання приняло внесення, що солідаризується з акцією уряду.

—o—

Позбавили громадянства 207 жидів.

БЕРЛІН, ПАТ. Берлінська поліція оголосила список 207 осіб, яким відобрали німецьке громадянство. Це здебільша східні жиди, які придбали громадянство в Прусії в часі від 9. листопада 1918. р. до 30. січня 1933. р. Від цього рішення нема ніякого відклику.

Поклик до боротьби з новим поганством.

БЕРЛІН, 30. 1. ПАТ. Підчас недільної маніфестації католицького союзу берлінський єпископ Барес виголосив промову, взиваючи до боротьби з новим поганством у Німеччині. Єпископ гостро осудив книжку Розенберґа п. н. „Міт XX. віку", кажучи, що німецькі католики не повинні обмежуватися до оборони, але повести боротьбу з прихильниками нового поганства.

Французька позичка для Литви.

КЕНІҐСБЕРҐ, 30. 1. ПАТ. „Пройсіше Цайтунґ" повідомляє, що Франція дасть позичку Литві, щоби зміцнити політичну співпрацю з Литвою.

Перевибори ЦВК-ту й уряду на Совітській Україні.

На останньому засіданні зїзду совітів на Україні вибрано т. зв. всеукраїнський центральний виконавчий комітет совітів у числі 366 членів. Дня 23. січня відбулося засідання цього комітету, на якому вибрано таку президію: Петровський Гр., Войцеховський Юр., Косіор Ст., Постишев Павло, Балицький Всеволод, Сухомлін Кирило, Затонський Володимир, Кісельов Аркадій, Шліхтер Олександер, Шелехес Ілля, Порайко Василь, Якір Йойна, Чувирін Мих., Пилацька Ольга, Василенко Марко, Федяєв Іван, Мурашко Антін, Струтинський Сергій, Григоренко Корній, Тищенко Гляфира, Солодкий Григорій: Заступники: Воронович Евстахій, Левкович Марія, Андреєв Василь.

УРЯД УССР.

На тому самому засіданні центр. викон. комітет вибрав уряд Сов. України (Раду народніх комісарів), до якого ввійшли: **Панас Любченко** (голова Ради народніх комісарів УССР), **Шелехес Ілля** (I. заступник голови Раднаркому), **Порайко Василь** (другий заступник голови Раднаркому), **Балицький Всеволод** (нар. комісар внутр. справ), **Затонський Володимир** (нар. ком. освіти), **Сухомлін Кирило** (нар. ком. місцевого промислу), **Рекіс Олександер** (нар. ком. фінансів), **Папірний Лев** (нар. ком. рільництва), **Сапов Іван** (внутрішня торговля), **Канторович Шльома** (охорона здоровля), **Кісельов Олександер** (прийшов на місце Михайлика на становище нар. ком. справедливости), **Поляков Василь** (комунальне господарство), **Слинько Іван** (суспільна опіка).

Крім того комітет затвердив на становищах уповноважених уряду СССР при Раднаркомі УССР таких достойників: **Якіра Йойну** (уповноваженим військових справ), **Петровського Адольфа** (упов. закорд. справ), **Каттеля Мих.** (уповн. закордонної торговлі), **Бойка Петра** (уповн. для справ пошти і звязку), **Ніколаєвського Льва** (уповн. споживчого промислу), **Семьонова Семена** (уповн. для справ лісового промислу), **Лісовика** (уповн. для справ совхозів) і **Козиятова Теодора** (уповн. головної управи шляхів і транспорту).

До т. зв. Ради Народностей у Москві той самий комітет вибрав від Сов. України таких делегатів: Стан. Косіора, В. Затонського, С. Лазеверта, Ф. Зінченка і М. Ткаченка.

Варстати праці для нашої молоді і == наша дійсність.

(Стаття надіслана.)

Недавно запізнався я з нашим піонером, молодим купцем, який поставив собі амбітне завдання створити собі власний незалежний варстат праці та заразом уторувати шлях для продуктів нашого початкового промислу на волинські ринки. Подаю ці дані щоб доказати, як важко працюють такі наші піонери і заразом у науку всім підприємчивим українцям.

Отож тим купцем є інж. Олександер Миколайський, що зважився навіть заложити в Луцьку фірму торговельного посередництва для українського промислу на Волинь під назвою „Меркур". Заціквлений таким небуденним у нас підприємцем, дістав я від нього такі подробиці про повстання його фірми:

На Волинь приїхав він 1930. р. як торговельний директор Союзу Кооператив у Кремянці. Він зараз спостеріг аномалію, що українські фірми „Елеґант" і „Фортуну Нову" заступає „чистокровний" українець п. Дерхвольф. Про це й написав він свого часу у часописах. Фірми оправдувалися, що, мовляв, нема українців не мойсеєвої віри, які надавалисьб на пропаґаторів нашого промислу на Волині. П. Миколайському тоді й у голову не приходило, що він сам займеться цією справою у майбутньому. Але, коли стан нашої кооперації почав на Волині поважно корчитись, тоді й настав слушний і найвищий час заложити українське підприємство, що повелоб інтенсивну пропаґанду українських промислових продуктів на Волині.

П. Миколайському справді дуже радо віддала фірма „Елеґант" своє заступництво на Волинь. Не гірше випала справа з „Фортуною Новою", яка по якомусь часі розвязала свої взаємини з Дерхвольфом. Також прихильно поставилася фабрика паперців „Будучність" у Тернополі, хоч вона й досі не резиґнує з услуг Дерхвольфа. Та про ці справи оповімо іншим разом.

Спочатку ніхто з гуртовиків і чути не хотів про українські продукти. Прийшлось розпочинати від детайлістів. Але такий шлях вимагав грошевого вкладу. І ось п. Миколайський продає три десятини землі, купує авто і розпочинає безконечну їзду по Волині від крамниці до крамниці. За два місяці приходилося поносити самі страти, бо денний дохід рідко перевищав 5 зол., а кошти їзди доходили до 25 зол. Та інж. Миколайський не зражувався втратами, переконаний, що впертою працею таки здобуде для українського промислу волинські ринки. Коли вже остаточно по дуже тяжкій праці ринок більш-менш налагнавcя, притрапився п. Миколайському нещасливий випадок з автом, у якому воно погаратлося і сам він потовкся. Таким робом розроблення волинського ринку коштувало п. Миколайського вкладу 4.000 зол.

Та нагородою за це є остаточно факт, що волинські леди проломані і шлях для нашого рідного промислу на Волині проложений. Селяни на Волині, хоч не роблять з цього великого розголосу, є в душі добрими українцями і розуміють вартість рідного, солідного продукту. Доволі вже волиняки натерпілися всякого шахрайства у торговлі, ремеслі і всіх інших ділянках реального життя. Волиняк прагне і шукає рідного промислу, купця, ремісника, інтеліґента. Треба лише, щоб пропаґанда українських виробів була в руках людей чесних і гідних довіря, а не всяких зайд і пройдисвітів, яким присвічує лиш вузька, хвилева, особиста користь.

Академія в честь Михайла Грушевського у Нюйорку.

НЮ ЙОРК, 14. січня. (Вл. кор.) Вчора, в неділю пополудні, на підставі невеликого оголошення в українських ґазетах та окремих летючок під церквами зібралася нюйорська громада в неповнім комплеті у великій салі Українського Народнього Дому для вшанування памяти першого голови української відродженої Держави, Михайла Грушевського, святочною академією. Свято несподівано уладили українці з Придніпрянщини, зорґанізовані в Товаристві „Соборна Україна", запросивши на промовців кращі українські сили. Після відкриття академії предсідником Товариства *Нестором Нововірським*, присутні встали на кілька секунд для вшанування Небіщика. Опісля йшли реферати: *Б. Залевського*, сенатора д-ра *Марґоліна*, *М. Кузева*, *О. Ревюка та І. Саластіна*. Ще один промовець оправдав свою відсутність недугою.

Академія — мабуть одна з небагатьох у Ню Йорку — була справжньою академією. Реферати були на відповідній висоті, хоч і можна було завважити гіркість супроти теперішніх гнобителів України. Нові сили, що мало показуються між українцями, а саме інж. Залевський та особливо сенатор Марґолін, прикували увагу слухачів, хоч не бракувало свіжого матеріялу і в рефераті М. Кузева. Сен. Марґолін говорив про недавню історію України, з М. Грушевським, як провідником і ним самим (Марґоліном), як його співпрацівником. Майже всі референти покликувались на особисте знайомство з Грушевським, а М. Кузів переповідав про свої старання привезти проф. Грушевського до Америки, коли він жив у Відні після розвалу Української Держави.

Ширіть наш часопис!

Наші абстинентські питання й змагання.

(З нагоди минулих ювилеїв тверезости.)

(Продовження).

А тимчасом справою пиття алькогольних напитків і курення тютюну почала займатись наука. Вже в старовину було відомо, що опянливі напитки завдячують свої принадні прикмети якійсь особливій речовині, що витворюється при їх виробі. Арабським ученим уже в VIII. стол. по Христі вдалось, підогріванням вина, добути згадану таємну речовину й вони назвали її „аль-коголь", себто „дух", звідки латинська назва „спірітус", німецька „ґайст" і т. п. Та щойно в половині минулого століття відомі хеміки Кольбе і Лібіґ розслідили докладно хемічний склад і будову тієї речовини, а славні фізіольоги Бунґе і Норден прослідили вплив тієї речовини на чинности живого організму. Із цих наукових дослідів показалося, що алькоголь складається з вугля, водня й кисня й між іншими відзначується тим, що із усіх тих речовин, з якими він зустрічається, відбирає воду й через те згущує живу білковину і таким способом живі твори природи або вбиває безпосередньо, або посередньо, спричинюючи хоробливі зміни в їх організмі та пошкоджуючи їх чинностям. Таким способом алькоголь, заживаний людиною, спричинює у неї згущення крови, а внаслідок цього розлад травлення, затовщення, гостець, ґіхт, звапнення жил та інші шкідливі прояви. Вслід за цим ріжні вчені-спеціялісти почали докладно розсліджувати діяння алькогольних напитків на поодинокі органи нашого тіла. Всі ті досліди незвичайно цікаві, та ми не маємо тут часу займатися ними й згадаємо тільки про найважніші з них, які мають для нас особливе значіння.

Ось так Форель, Льомброзо, Мосо Крепелін та інші, що досліджували вплив алькоголю на людські нерви, виказали, що ця дивна речовина змінює вражливість і здібність наших нервів сприймати вражіння так, що людина, яка зажила навіть малу кількість алькоголю відчуває тепло, хоч по правді температура його тіла обнизилася, має вражіння, що працює швидко, легко й добре, хоч у дійсності свою завдану роботу виконує поволі, з трудом і зле, відчуває втіху й радість тоді, коли повинна би сумувати й тим подібно. Зновже Бок, Нісль й інші дослідники впливу алькоголю на людський мізок виказали, що ця речовина впливає шкідливо на згаданий, важний орган людського тіла так, що мозок у пяниць дуже нарушений, а саме в ньому нидіють і вкінці дегенеруються ці осередки, які кермують саме найбільш складними нашими духовими чинностями. Внаслідок цього алькоголіки відчувають незгідно з дійсністю й думають не так якслід: зимне в них є теплим, сумне веселим, зло добром, а насилля правом. Після того ясно стало, чому, як це виказав Льомброзо й інші кримінольоґи, три четвертини всіх злочинців це пяниці й звичайно доконують свої злочини на підпитку, тимто поміж умово хорими дуже багато тих, що вживали алькогольних напитків, а дуже мало абстинентів. Опісля Річардзон, Фрей й інші досліджували працю алькоголіків і досвідом та статистикою виказали, що ця праця кількостево й якостево значно менше вартна від праці тверезих. У додатку дослідники Дролзерс, Кер, Люніє і багато інших, виказали на основі статистичних дослідів, що нащадки алькоголіків хоровиті, вражливі на ріжні хвороби, слабої волі й схильні до умових недуг, загалом тілом і духом менше вартні — здеґенеровані. Вкінці Штер, Дестре й ін. старалися обчислити, скільки матеріяльних втрат спричинюють принагідні й налогові алькоголіки своєю меншою працездатністю, лікуванням хворіб, спричинених вживанням алькоголю та своїми проступками, доконаними у менш або більше нетверезому стані. Всі ці обчислення ствердили неймовірно велитенські страти, спричинені алькоголізмом та доказали, що алькоголіки не тільки люди хорі, але й великі шкідники своєї родини, громади й народу.

Майже в тому самому часі вчені займаються також розслідом тютюну й впливу курення його на людський організм. Тютюн це, як відомо, мехіканська ростина, яку пізнали европейці щойно 1492 р., коли Колюмб відкрив Америку. Власне від мехіканців навчилися курити тютюн еспанські моряки й жовніри та щойно 1585 р. занесли цей звичай до Европи, де він, незважаючи на гострі заборони дуже швидко поширився по всіх краях, з тієї привички, що тим людям, які вже звикли до курення, воно для них дуже приємне. Річевиною, що спричинює приємне почування при куренню тютюну є т. зв. „нікотина", названа так імям Жана Нікота, французького посла в Лісабоні, що 1560 р. перший засіяв цю ростину в Парижі, в свому цвітнику, для прикраси. Отсю нікотину добули з тютюну вже 1828 р. хеміки Посельт і Райман, але щойно в роках 1891-5 хеміки Бляв, Піннер, Пікте і Крепіє, розслідили докладно склад і будову тієї речовини та її вплив на людський організм. Із тих розслідів показалося, що нікотина, речовина утворена з вугля, водня й азоту, належить до найсильніших ростинних отрут, яка навіть у таких незначних кількостях, в яких дістається до людського організму в часі курення, спричинює розладдя в травленні, розширення серця та звапнення жил.

Д-р І. Раковський.

(Далі буде.)

Німецькі зброєння у французькому парляменті.

БУРХЛИВА ДИСКУСІЯ.

ПАРИЖ, 30. І. ПАТ. Вчорашні наради послів були дуже оживлені. Пополудні йшла дискусія над справою безробіття, 40-годинного тижня праці і т. д. Вкінці дискусію перервали і посол Франклен-Буйон зголосив інтерпеляцію у справі німецьких зброєнь. Здогадуюся — говорив посол Франклен-Буйон, що ще перед виїздом членів уряду до Льондону відбудеться у палаті послів дискусія не тільки на тему римських пактів, але також у справі співпраці Франції і В. Британії супроти німецьких зброєнь. У Франції панує невдоволення, бо французи знають становище англійського уряду, але не знають що думає про це французький уряд. А справа дуже важна. В. Британія домагається скасувати пяту частину версайського трактату, яка забороняє Німеччині зброїтися. Німеччина нарушує трактат. Становище В. Британії дуже дивне. В 1933 р. В. Британія заборонила Німеччині будувати військові летовища, але вже по виступі Німеччини з Ліги Націй признала їм право до такого летунства. Те, що було з довгами, В. Британія хоче перевести з безпекою. Пригадав рішуче і відмовне становище Франції з 17. квітня 1934 р. проти леґалізації зброєння Німеччини. Незважаючи на те, Німеччина збільшила військовий буджет, зорганізувала летунство і будує летовища у здемілітаризованій смузі. Протестуємо проти цих зброєнь. Тому благаю мін. Ляваля, щоби в Льондоні не положив свого підпису на новім документі. Німеччина домагається не тільки леґалізації зброєнь, але теж рівноправности. Таке домгання влекшує їм В. Британія.

ХИТРА ВІДПОВІДЬ МІН. ЛЯВАЛЯ.

Мін Ляваль відповів так: Коли йде про острах посла Франкліна-Буйона з приводу задуманого виїзду мого і прем. Фляндена до Льондону, заявляю що наша візита відбудеться на сердечне запрошення мін. Саймона і англійського уряду. Кожний може раділи, що в усіх ділянках европейської політики Франція і В. Британія часто обмінюються думками навіть без попереднього устійнення теми розмов. Діється так тому, що панує почуття солідарности наших інтересів і спільної нашої відпові-

Д-Р ЕВГЕН ОЛЕСНИЦЬКИЙ. 13

СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ.

В червні 1892 р. відбулися річні загальні збори „Підгірської Ради", які вибрали мене головою товариства. Я принявся живо за орґанізацію повіту, головно при помочі о. Давидяка і Могильницького, який у грудні 1891 р. обняв у мене місце конципієнта канцелярії. Могильницький був моїм університетським товаришем прав. Вступивши до суду, не міг погодитися зі службовими відносинами, які для його широкої, буйної вдачі були за тісні і тому не міг добитися становища адюнкта й покинув суд та перейшов до мене. Незвичайно горячий і палкий, спосібний і вимовний, надавався він особливо на політичного діяча серед народу, котрого душу розумів і до котрого вмів промовляти. Був він незрівняним бесідником для мас.

Уже за кілька місяців прийшла перша проба нашої нової політичної орґанізації, а саме доповняючі вибори до повітової ради в Стрию на місце уступивших по недавніх виборах трьох членів сільської курії. Проба та випала світло, бо коли при виборах у 1890 р. перепала була соромно руська ліста, то тепер дістала вона шість разів більше голосів, як ліста польська. Вибрані були: я, о. Давидяк і згаданий вище Роман Тишовницький. Нарід ішов за нами лавою і ми вже в такім короткім часі побачили успіхи. Стрийщина стала вперше до боротьби і перемогла.

На кілька тижнів передтим завязали ми в дні 29. серпня 1892 р. філію „Просвіти" у Стрию. Збори відбулися дуже гарно — при участи голови центрального виділу, д-ра Омеляна Огоновського і проф. Наталя Вахнянина зі Львова. Обидва вони виступили з ширшими промовами; крім них мав реферат я і Могильницький. Мій реферат про економічну орґанізацію надрукований в „Ділі", ч. 189—190 з 1892 р. Нарід був одушевлений і до „Просвіти" вписалося відразу понад сто членів. Гасла „Просвіти" понеслися широкою луною по стрийськім Підгірю. Москвофіли не були вдоволені, добачивши, що ми поволи зачинаємо забирати їм Стрийщину, та поводились дипльоматично. Давидяк прислав телеграму, витаючи новий „очаг просвіщенія". Залозецький явився на зборах як гість.

Новий виділ філії „Просвіти" взявся запопадливо за роботу. Почавши від осени 1892 р., через усю осінь і зиму почали ми влаштовувати кожної неділі в салі „Руського Касина" виклади, на які сходився цілими масами нарід з дооколичних сіл. Сходилися також численно учасники зі стрийського міщанства, так, що саля була битком повна. Кожної неділі відбувалися два до три популярні виклади з ріжнородних ділянок наук, при чому були також продукції співу та деклямації, виголошувані шкільною молодю з сусідніх сіл. Був це для неї попис, до якого рвалася вона на перегін. Вкінці демонстрували ми світляні образи з поясненнями.

Ті недільні сходини викликали велике заціkавлення і збирали велику фреквенцію. Прелеґентів було подостатком, між інш. я, Могильницький, проф. Іван Вахнянин, оо. Федусевич і Бобикевич, дальше проф. Юліян Костецький, д-р Озаркевич, д-р Охримович та інші, що прийшли в найближчих роках до Стрия. Такі виклади влаштовували ми систематично кілька літ цілу осінь і зиму; вони мали дуже великий вплив на нарід, на його свідомість, просвітний і культурний рівень.

Для характеристики стрийських відносин треба піднести, що в тих просвітних викладах брали участь також москвофіли, між іншими навіть такі, як перенесений в слідуючих роках до Стрия проф. ґімн. о. Іван Костецький, ярий москвофіл, пізніший голова совіта „Народного Дому" у Львові. Він також викладав на сходинах філії „Просвіти" з ділянки фізики й хемії, тоді, коли рівночасно навіть не снилося нікому в Стрию про будьяку акцію „общества Качковського". Ми бачили і тут плоди нашої тактики: не виповідати москвофілам отвертої війни, а забирати все в свої руки і використовувати все для себе і для української справи. І ті плоди збирали ми на кожнім кроці.

(Далі буде).

—о—

дальности. Безсумніву в Льондоні відбудуться розмови про німецькі зброєння і про всі міжнародні акти, в реалізації яких ми є і будемо заінтересовані. Франція не хоче бути ослаблена ані відокремлена від европейських розмов. Франція дбає про мир. Тому бажає взяти і візьме участь в організації европейського миру, якого не розуміємо без гарантії безпеки. Ніколи не критикували так дуже закордонної політики, як саме в останніх тижнях. Тепер народжується нова атмосфера, яка створить підстави зближення між народами. В Римі змінено порозуміння між великими народами, які співпрацюватимуть в дусі взаїмного довіря для вдержання миру. Наші розмови в Льондоні вестимуться в атмосфері традиційної приязни, яка обєднує Францію й В. Британію. Франція радо піддержить кожне міжнародне зусилля змішнити мир.

По промові мін. Лявааля пос. Франклін-Буйон заявив: Не залишається мені нічого, як заждати на вислідн розмов у Льондоні. Одначе щераз благаю мін. Лявааля, щоби не підписував у Льондоні ніяких зобовязань.

ВИГЛЯДИ ГАРБАРСЬКОГО ПРОМИСЛУ.

Розбудова галицького промислу й торговлі це мрія нашого громадянства. За останніх 30 літ довели ми до того, що в Галичині поставили кооперацію на першім пляні. Придивляючись до нашого промислу бачимо характеристичну рису: природний нахил до радикальних змін, спільне порозуміння для ширення і розбудови нових варстатів праці — потреба поліпшення добробуту нації.

Серед виняткового сприятливих умовин виросла думка гарбарського промислу.

Всі ми гаразд розуміємо, яке значіння має для селянина шкіра, без котрої ніхто на селі не може обійтися. У Польщі живе кілька міліонів українців. Кожний з нас потребує щороку найменше одну пару чобіт. Рахуючи тільки 20 зол. пересічно за одну пару чобіт, маємо в буджеті приблизно видаток на сотки міліонів золотих, які звичайно йдуть у чужі руки. Чому так діється? Чи ми не маємо настільки сили, щоб зорґанізувати гарбарський промисл. Робучих рук маємо досить, тільки брак нам щирої волі й охоти, щоб найти способи самооборони перед чужим визиском.

В кожнім селі найдеться певно людина, що схотіла би згуртувати скуп шкіри в тій формі, щоби шкіру задержати у себе по змові зі застереженням, а мясо продати навіть чужинцеві.

В той спосіб маючи шкіру у своїх руках, можемо доставити її до української гарбарні і випродукувати товар добрий та дешевий. А до того треба знати річи і пізнання всіх тайн звязаних з виробом шкір. Гарну ролю для нашого громадянства можуть відограти звісні писемні курси „обробу" шкіри в Українській Господарській Академії в Подєбрадах — де поруч теоретичного знання модерної гарбарської техніки можна також дістати і практичні рецептурні матеріяли.

Що позиція гарбаря має велике значіння хосенна — доказ, що кожний майже добре вишколений гарбар „майстер" у першорядній фабриці шкіри в Польщі побирає місячно до 250 долярів.

У Львові є на конкурсі величезна фабрика шкіри — одна з найбільших в Галичині. Фабрику технічно й модерно вивінувану продають на конкурсі за міліон золотих, другий міліон треба, щоб пустити фабрику в рух. Звідки взяти так велику суму? Сорок тисяч акціонарів-селян по 50 золотих акція збере потрібний капітал і ми мали би твердиню, що могла б опанувати ввесь гарбарський промисл. Наші інституції як Український Промисловий Коопер. Банк при співучасти „Центросоюзу" або Земельного Банку Гіпотечного у Львові мали би тут гарне завдання.

Здобуваючи цей промисловий бастіон за одним махом піднесли би ми культурно село й поклали би трівкі основи під розбудову нашого хліборобського господарства.

Гарбарі — вишколені в гарбарській техніці в краю і за границею найдуть завсіди працю при організації українських гарбарень.

Фахові інформації може радо дати автор цієї статті.

Юліян Сосєвицький.

Нова протибольшевицька операційна база Британійської Імперії.

Недавно закінчили анґлійці розбудову нової морської пристані Гайфа над Середземним Морем. Та пристань опановує не лише Палестину, яка находиться під анґлійським володінням, але сягає далеко глибше в континґент до Індій та до Кавказу, де стрічається з московськими плянами. Треба при цьому взяти на увагу ще й те, що на Близькому Сході вже не сама Анґлія панує, а всунулась туди ще і Франція, добувши собі Сирію. Разом з тим Франція стала співвласником Середземного Моря і суперником Анґлії, яка досі мала це море виключно в своому посіданні (Ґібральтар, Мальта і Суез). Рівночасно з тим в Гайфі кінчиться нафтовід з Мосулю, який своєю південною частиною йде всюди по анґлійській території. Анґлійська фльота забезпечила себе в той спосіб безпосереднім постачанням палива для кораблів і добула свободу рухів на цілому Середземному Морю. Боронити Гайфу перед ворожим наступом дуже легко.

На факт розбудови цієї пристані звернули увагу всі ті чинники, які заціклавлені подіями на Близькому Сході З Гайфи до Баґдаду буде заложена автомобілева дорога, яка буде конкурувати з такоюж дорогою французькою з Байруту до Дамаску. Залізниця Палестина-Єгипет лучить Африку з Азією і закруглює анґлійські посілости над Середземним Морем. Нова автомобілева дорога в доповненні до залізниці буде служити транспортові військ з Єгипту (на охорону нафтоводу) або й із Мезопотамії.

Все те роблять анґлійці з певною ціллю. Розбудова комунікаційної та оборонної сітки буде підставою до дальшої акції. Вибудована німцями баґдадська залізниця може бути продовжена не лише до Перського Заливу, але й до Тегерану а там получитись з перською залізницею на Каспійське Море. З Тегерану йдуть вже караванні шляхи до центральної Азії. Отже в той спосіб прийде до зудару двох тенденцій на Близькому Сході, анґлійської в напрямі до московської центральної Азії і московської на Малу Азію. Мала Азія є досі доменою впливів Москви. Персія безперечно буде пробувати ставити опір анґлійським плянам, але не улягає сумнівові, що анґлійська дипльоматія зуміє й ту трудність побороти і переконати персів, що вони будуть мати кращі користи від Анґлії, як від Москви. Рівнож шлях Гайфа—Каспійське Море буде мати велике стратеґічне значіння. Ця обставина примусить Москву ще раз перевірити свої імперіялістичні пляни супроти Індій.

(УП-БЕРЛІН.)

Заборона вступити до гаського трибуналу.

Сензаційне рішення сенату Злучених Держав.

ВАШИНҐТОН, 30. І. ПАТ. Сенат Злучених Держав відкинув внесок уряду у справі приступлення до міжнародного трибуналу в Газі. Згадане рішення викликало в політичних колах правдиву сензацію і її широко коментують. За внеском уряду голосувало 52 сенаторів, треба було кваліфікованої більшости 2/3 голосів. Перед голосуванням сенат приняв внесок за згодою през Рузвельта з постановою, щоби уряд Злучених Держав перед відданням якогонебудь спору до гаського трибуналу вів переговори зі своїм противником.

Сенат відкинув теж внесок сен. Ґоре, щоби обєднати приступлення Злучених Держав до гаського трибуналу зі сплатою воєнних довгів держав-членів гаського трибуналу. Політичні кола переконані, що сенат відкинув внесок у ряду внаслідок спеціяльної акції сенаторів Борага і Джонсона. Оба вони вжили арґументів, що по приступленні Злучених Держав до гаського трибуналу уряд мусів би втручуватися до европейської політики і приступити до Ліґи Націй. В такому випадку уряд Злучених Держав втратив би свою дотеперішню ролю мирового судді в міжнародніх справах.

Проти приступлення Злучених Держав до гаського трибуналу вела теж завзяту кампанію преса Герста.

Морське розброєння.

Сухопутне і морське розброєння світа — це тепер найважніша тема всіх міжнародніх розмов. Про банкроцтво сухопутнього розброєння не приходиться вже писати бо це загально відома справа. Балачки про те розброєння перемінились в торги над озброєнням. Та куди цікавішою є справа морського розброєння, яка властиво надає тон всьому. В балачках тих небагато контрагентів, зате вони дуже міцні. Це головно Америка, Анґлія і Японія, дальше — Франція і Італія.

У 1934. році відбувались вступні розмови до конференції морського розброєння в 1935. році. Пущено в рух відповідну пропаґанду, яка хотіла переконати світ, що в усьому нещасті винна Японія, яка домагається рівноправности на морі. Анґлія признає Америці рівноправність, але Америка за ніяку ціну не хоче бачити Японію рівноправною на морях. Такий є фактичний стан тих балачок. Всежтаки вони вияснили все те, що хоче кожний з контрагентів.

На щож властиво годяться, а що ще стоїть на перешкоді розброєнню?

Анґлія й Америка годяться усунути підводні човни. Італія також не має нічого проти того. І Японія годиться на те, але під умовиною, що буде усунене також і морське летунство як зброя. Всі признають, що обовязково треба задержати в складі фльоти лінійні кораблі, малі кружляки та контрторпедовці. Спірною точкою є фактично лише їх величина і калібер гармат. Анґлія обстоює тонаж 25 тисяч тон і 30,5 цм. гармати. Американці взагалі не подають тонажу і обстоюють необмеженість, але зате годяться на 35,6 цм. гармати. Такі гармати відповідають тонажу в 30 тисяч тон. Американці потребують великих кораблів через те, що в них є на морях мало укріплених морських пристаней. Їх кораблі мусять бути далекоходні і з великим запасом палива.

Щодо малих кружляків, то Анґлія обстоює тонаж 7.500, а це тому, що їй треба мати богато менших кораблів для охорони торговлі в час війни. Розраховують приблизно на 70 кружляків. Американці зате обстоюють малі кружляки в 10 тисяч тон з вищенаведених причин. Америці призвано такі малі кружляки і в заміну за те Америка погодилась би, щоб Анґлія заповнила свою прогалину у великих кораблях малими.

Найскорше всі погодились на задержання контрторпедовців. Щож до підводних човнів, то Анґлія хоче вдержати малі підводні човни, які булиб здатні лише до охорони побережжя, а Америка й Японія хочуть мати великі і боєздатні.

Якіж тепер є суперечности?

Америка твердить, що Японії вистане фльота друґоклясова, себто у відношенні 5:5:3, де 5 і 5 є Анґлія і Америка, а 3 Японія Щоб показати „добру волю" американці запропонували загальне зменшення зброєння на 20 прц., алеж знову відношення має остатись те саме. Рівночасно американці загрозили, що, коли не дійде до розброєння, то американці на кожних два японські великі кораблі побудують собі 3 великі. Японія визов цей приняла мовчки, а лише заявила, що вона задоволена тепер таким станом фльоти, як має і буде зброїтись лише в потребі. Ось це ґордійський вузол всього морського розброєння.

Також у незгоді Італія і Франція. Франція хоче перевести принцип стандарту двох сил, себто, щоб її фльота була все рівна фльоті німецькій і італійській разом. Це стара анґлійська система. Франція під ніякою умовиною не хоче зректись підводних човнів і морського летунства. Рівночасно вона будує нові кораблі (26.500 тон), а Італія відповідає їй будовою лінійного корабля в 35 тисяч тон.

В цілому справа стоїть так:

1) Америка признає рівноправність лише Анґлії, хоч анґлійська адміралція не ласкаво дивиться на американські зброєння, бо Анґлія мусить в тому випадку підрівнюватись до Америки.

2) Анґлія хоче розброїтись, але в неї журба за свою торговлю, тим більше, що Франція аброїться до такої торговельної війни.

3) Японія боїться небезпеки з повітря і тому робить все можливе, щоб довести до воздушного розброєння. Тимчасом вона опирається американському домаганню мати лише друґоклясову фльоту.

4) Франція приготовляється до моменту, коли прийде до зудару Японії, Америки і Анґлії, щоб у тому випадку заняти важні ключеві позиції на морях для себе.

5) Франція хоче мати геґемонію не лише в Европі, але й на Середземному Морі, чому противиться Італія.

Виглядів на остаточне морське розброєння нема. 1935. рік буде рішаючим.

(УП-ЛЬОНДОН.)

Допоможіть нашій молоді здобути фахове знання.

Важкі господарські відносини нашого села — безземелля і безробіття змушують селян еміґрувати з села до міста і шукати праці на інших ділянках господарського життя. Місто не потребує некваліфікованих сільських робітників, бо має досить своїх безробітних. Місто може дати працю лише кваліфікованим силам, що мають знання в галузі ремесла, промислу чи торговлі.

Щоби наша молодь могла здобути відповідне фахове вишколення, треба їй допомогти дістатися на науку й практику до промислових і торговельних фірм.

Для належної помочі й опіки цієї молоді зорґанізувала Українська Порадня для вибору звання при Головній Управі Рідної Школи окреме Бюро Посередництва, крім науки для ремісничих термінаторів і торговельних практикантів. Бюро веде евіденцію фірм, що потребують практикантів, а також реєстр кандидатів (ок) до науки в галузі промислу і торговлі. По переведенні дослідів над умовими й фізичними здібностями молоді Бюро поручає фірмам учнів (ниць), що найкраще надаються до праці в даному фаху.

Орґанізація такого Бюра та його удержання вимагає значних коштів. Щоби створити сталий фонд для цієї праці, повинен кожний свідомий український громадянин, чи громадянка й кожна українська установа — культурно-освітня, економічна, стати членами Української Порадні для вибору звання у Львові, вул. Словацького 14. III.

Членські датки до Порадні для фізичних осіб 50 сот. місячно, або 6 зол. у рік, а установи платять ті датки у висоті своєї фінансової спроможности.

Просимо наше громадянство допомогти Порадні виконати це важне завдання.

ПОРАДНЯ ДЛЯ ВИБОРУ ЗВАННЯ У ЛЬВОВІ.

Англійський парлямент під сильною охороною.

ЛЬОНДОН, 30. 1. ПАТ. Після ворожих демонстрацій супроти уряду в англійському парляменті будинок парляменту береже сильна сторожа. Хід вчорашньої дискусії був спокійний. Представник незалежної партії праці Лендсбері, який вжив образливих слів під адресою уряду, заявив, що цих слів не відкличе.

Комуністичний пос. Лендсбері гостро критикував уряд за підмоги безробітним. По дискусії палата громад 243 голосами проти 73 відкинула внесок партії праці продовжувати дискусію над летунською політикою уряду.

Манджу-Ко змцнює прикордонну сторожу.

ГСІН-КІН, 30. 1. ПАТ. Тому, що в околицях Бойнор дійшло до боїв між монгольськими і манджурськими військами, уряд Манджу-Ко приказав змцнити прикордонну сторожу над цим озером.

Вибух у складі муніції.

ШАНГАЙ, 30. 1. ПАТ. Китайська преса повідомляє, що перед кількома днями у Чін-Гав наступив вибух військового складу муніції. Вибух знищив усі поблизькі доми. 11 осіб убитих, кільканацять вояків і кільканацять цивільних осіб тяжко ранених. Рятункову акцію ведуть уже півтора дня.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— У Празі відбувся зїзд чеських фашистів, які рішили створити арійський фронт проти жидів і марксистів.

— Мін. Ляваль відбув нараду з амбасадорами В. Британії і Злучених Держав.

— До Берліна приїхав японський делеґат для справ морських зброєнь Ямамото і відбув нараду з фон Рібентропом.

— Індійський конґрес 66 голосами проти 58 відкинув ратифікацію торговельного договору з Анґлією. Це рішення є тільки демонстрацією і договір обовязує.

— Кортези приняли проєкт закону про зворот сконфіскованих земель членам королівської династії, крім маєтків колишнього короля Альфонса XIII.

— Велика пожежа знищила бібліотеку богословської семинарії в університеті в Оксфорді. Студенти і пожежна сторожа вгасили пожежу

— Бразилійський парлямент відкинув внесок у справі повороту Бразилії до Ліґи Націй.

— В Австрії закінчилось слідство проти провідників соціял-демократичної партії за зорґанізування повстання в лютому м. р. Політичні кола переконані що до процесу не дійде, щоб не дразнити робітничих мас.

— У Женеві почалася сесія адміністраційної ради Міжнародного Бюра Праці. В нарадах беруть участь теж предотавники Злучених Держав і СССР.

— Париська поліція арештувала колишнього міністра внутрішніх справ Катальонії Хозе Денкаса на домагання еспанського уряду.

— Слідство у справі афери Ставіського закінчиться коло 15. лютого. Акта обіймають 51 томів. Прокуратор зладить акт обвинувачення при кінці лютого

Намагане самогубство.

З Підгаєць наспіла до нас дуже прикра вістка про те, що там наложив на себе руку молодий і талановитий студент *Евген Ткачук*. Сталося це у вівторок 29. січня цього року під вечір у домі його вуйка. Які були причини цього очайдушного кроку молодої, талановитої людини, що воліла стріляти до себе, ніж змагатись із життям — невідомо. В останній хвилині довідуємось, що нині, в середу 30-ого січня він ще живе, але стан його, як повідомляють, безнадійний.

За безсторонність при визначуванні податків.

ПОДАТКОВУ СИСТЕМУ НЕОБХІДНО ЗМІНИТИ.

Соймова буджетова комісія приступила до нарад над буджетом міністерства скарбу, який реферував пос. Голинський з ББ. Референт заявив, що деякі ощадности можна осягнути, але не механічними редукціями, тільки обмеженням деяких ділянок, якими адмініструє держава. Повінь законів і розпорядків тягнуть за собою нові тягарі. Буджети самоуправ можна би зредукувати понад 500 до 600 міліонів. На податкові екзекуції багато нарікають. Тому необхідним є, щоби скарбові уряди були безсторонішими при накладанні податків. Податкові екзекуції деколи нищать зовсім податників, бо відбуваються в невідповідних умовинах. Податкову систему слід змінити.

У дискусії промовляли посли Рибарський, Лянґер, Пепловська, Черніховський і інші.

Опісля виголосив промову міністр скарбу Завадський. Пленарне засідання сойму відбудеться мабуть у дні 5. лютого ц. р.

НОВИНКИ

— **З Українського Лікарського Товариства.** У пятницю, дня 1. лютого ц. р. в год. 19. відбудеться у домівці Товариства при вул. Підвалля ч. 7, I. відчит д-ра Я. Малиса: Діятермія і її застосування у терапії. 918

— **Запрошення і ціни на Баль Української Преси.** Вже розпочалась розсилка запрошень на Баль Української Преси. Тому, що неможливо знати всіх тих громадянок і громадян, що булиб охочі відвідати Баль, за запрошеннями можна від 1. лютого зголошуватись особисто або письменно до Редакції „Діла“ і „Нового Часу“ (з допискою на адресі: „Баль“). Без запрошень білетів вступу не продаватимуть. Ціни вступу будуть ще оголошені, однак уже нині можна поінформувати, що білети будуть різнородні: звичайні, родинні, для членів Товариства Письменників і Журналістів та студентські.

— **Літературний Вечір** з нагоди признання літературних нагород відбудеться сьогодні, в четвер 31. ц. м. в год. 6. вечором у салі „Української Бесіди“. Цей літературний вечір викликав велике зацікавлення серед „читаючої“ публики. Після рефератів заповідається цікава дискусія на тему нагороджених і ненагороджених творів.

— **Ревізії й арештування.** У неділю вечором 27. січня ц. р. поліція з Куликова перевела ревізії у селян Володимира Ненчука і Михайла Гриника в Новім Селі, пов. Жовква, яких опісля арештувала. Причина ревізії й арештування невідома.

— **В Чехословаччині є 700.000 радіоабонентів**, з того ок. 7.000 на Закарпатті, себто ледви 1 відсоток. А всеж таки для тих 7.000 абонентів чехословацьке радіо в Кошицях надає щодня одну годину в їх рідній мові. Коли дочекаємось чогось подібного у Львові?

— **З Українського Наук. Інституту у Берліні.** Дня 1. лютого матиме у Берліні виклад п. н. „Становище і значіння української мови“ проф. унів. д-р К. Г. Маєр, директор Славянського Інституту в Мінстері.

— **„Віра і наука“.** Черговий реферат у серії Академічних Вечорів на подану вгорі тему виголосить у неділю 3. ц. м. в салі „Української Бесіди о. ректор д-р Йосиф Сліпий: Початок год. 6. веч.

— **Україніка.** Січневе число великого анґлійського політично-етнографічного місячника The Slavonic Rewiew можна без пересади назвати українським числом, бо значніша частина матеріялу присвячена українському питанню. Він містить більшу розвідку д-ра Каміля Крофти, підсекретаря в заграничних справах Чехословаччини під титулом „Рутени, чехи та словаки“ та на цю тему статтю посла Августина Волошина „Підкарпатська Рутенія“. Але найбільше значіння для українців має безперечно велика стаття проф. Шульгіна під титулом „Україна та її політичні змагання“. Автор робить спробу дати анґлійській публиці загальний огляд українського питання і в тойже час ясно та без дипльоматичної маски декларує змагання українського народу до повної самостійности. Велике місце відведене також здемаскованню большевизму (в звязку зі вступом Совітів до Ліґи Народів) та його перфідного відношення до принципу самовизначення народів. Стаття багато обоснована цитатами як з декларацій та протестів ріжних українських організацій, так і з совітської преси.

— **Зміни в користуванні з лікарської помочі.** Новий формат членських книжечок суспільних обезпечалень уже затвердило м-ство суспільної опіки. Книжечки будуть менші від давних ідентичностей кас хорих. Оправлені в полотно, а має в них бути не лише фотографія голов родини, а також їх дітей починаючи від 14 літ. Передбачені два типи книжечок, що будуть ріжнитися коліром окладинки: для умових і фізичних робітників. Введення нових ідентичностей упростить процедуру при користуванні з лікарської помочі. Звичайний підпис працедавця вистарчить, щоби робітник міг зголошуватися просто до районового лікаря в його хаті, до амбуляторії, або щоби лікаря візвати до хати хорого. В амбуляторіях треба буде лише записатися в черзі зголошень. Зміна ця вможливить користуватися лікарською помічю не записуючись на кілька годин перед приняттям.

— **Відбудова мосту на Дністрі.** Знищений міст на Дністрі коло Заліщик підчас світової війни в 1915 р. відбудують у найближчому часі. З цією метою в Заліщиках відбудуться наради польсько-румунської технічної комісії.

— **Арештування торговців помаранч.** У Львові арештували гуртового купця торговлі „Центровоц“ Ляндтнера, тому що висилаючи до Тернополя помаранчі побирав 1.30 зол. за кґ. помаранч, а крім того дораховував 6 зол. титулом опакування від 10 кґ. скриньки. Рівночасно поліція повела слідство проти детайлічних продавців помаранч і візкарів, які брали більше як 1 зол. 30 сот. за кґ. помаранч.

— **За покинення дитини.** Карний трибунал засудив на 10 літ вязниці вдову по сержанті Кубіку, який застрілився перед двома роками, за те, що покинула без опіки свою 11-літну доньку, наслідком чого вона, набавившись недуги, померла.

— **Крівавий напад на лещетарів.** Приватний урядовець зі Львова, Тадей Камінський вибрався за личаківську рогачку на лещетарську прогульку. Зїздячи з гори, наїхав на кількоро дітей, що бавилися снігом, і одно з них перевернув. Побачив це фризієр Котовський, свояк дитини і кинувся на Камінського з бритвою в руці. В часі сіпанини Котовський розпорол Камінському бритвою живіт, так що кишки вийшли на верх. Товариші раненого хотіли зловити різуна, але в його обороні станули мешканці сусідних домів, грозячи лещетарам крівавою розправою. Камінського в тяжкому стані відставлено до шпиталю.

Національну свідомість ширить українська книжка і преса, тому жертвуйте датки на купно книжок для наших братів на заході.

— **Львівська хроніка.** За хабарництво притягли до судової відповідальности службовця III. виділу магістрату інж. Володисл. Бляйма. — Сторожа заведення для умово хорих на Кульпаркові Генр. Попеля облила сільним квасом у суперечці його жінка. — Суд засудив на два роки вязниці Ф. Курила з Яструбиці, що в суперечці корбою вбив Дмитра Слука. — У ритуальній різні при Старозаконній вул. ч. 6 вдушився петлею 60-літній Мендель Бартель, бувш. молочар. Причина: незавидне матеріяльне положення. — Рятункова стація відвезла до шпиталю Стан. Орлюту з вул. Довгої ч. 6, що намагався строїти денатурованим спіртом, змішаним з якоюсь отрутою. Причиною була нужда.

— **Краєва хроніка.** В Тисьменичанах пов. Станиславів рішено побудувати римо-кат. каплицю. — На стації в Залвірю пов. Перемишляни переїхав потяг незнаного селянина, якого в безнадійному стані відставлено до львівського шпиталю. — Із Солотвини пов. Богородчани втік Леон Біншток, директор місцевого банку, спроневіривши 30.000 зол. Виїхав мабуть до Палестини. — В Приставках біля Пітрич пов. Золочів хтось пострілив тяжко Стефана Секрета, якого в безнадійному стані відвезли до львівського шпиталю. — В Уторопах (пов. Коломия) скарбова сторожа викрила 13 нелегальних варилень соли. Сконфіскували 1.000 кг. виварелої соли та 2.500 л. солянки. — Суд присяглих у Чорткові засудив на півтора року вязниці Василя Бульдяка, який під загрозою застрілення забрав півтора золотого візникові Павлові Соробаєві.

— **Вбивство поліцая та громадського сторожа.** Польська преса принесла вістку, що в Рожневі (Коломийщина) вбито поліцая Мархліка та громадського сторожа з Кобак Миколу Чепника. Вбивника Юрка Чепника арештували, як перекрадався через польсько-румунський кордон. Поліцай Мархлік поцілений двома кулями в груди, громадський сторож Чепник у голову.

— **Як у казці.** В Станиславові викликала велику сензацію вістка про спадок 250.000 зол., який припадає родині ем. інспектора залізниць Г., але вона його не приняла. Ті гроші записала своїй родині донька, якої вона свого часу вирекласа з причини скандального поведення. Буйний темперамент загнав молоду й гарну жінку аж до Індій. Там відкрила вона зі своїм приятелем у Бомбаю каварню і доробилася значного маєтку. Часто писала до родини листи, які вона звертала без відповіди. Аж недавно вона згинула трагічно, вбита своїм приятелем, який підозрівав її у зраді. Згідно з волею покійної польський консулят у Бомбаю повідомив родину в Станиславові про спадок, але вона його відкинула, не хотячи й думати про доньку, якої виреклася.

— **Переносять вязнів з Перемишля.** В останніх часах сильно зарисувалися мури вязничного будинку в Перемишлі, наслідком чого рішено його опорожнити з вязнів. Один транспорт вязнів відставлено до Львова, інші партії по 35 осіб відійшли до Сянока і Ясла. В перемиській вязниці залишились тільки вязні, що находяться у слідстві і стануть в найближчому часі на судовій розправі.

— **Сніговії** на Підкарпатті майже припинили комунікацію. Поїзд зі Самбора приїхав до Турки з одногодинним припізненням, усуваючи сніг з рейок плугом.

— **11 осіб померло від алькоголю.** У Ґльоверсвіль у стейті Нюйорк померло 11 осіб, між ними кілька жінок, від затроєння алькоголем. У тім самім місті померло вже в останніх днях від алькоголю 30 осіб.

— **Пошесть грипи** не минула теж Німеччини. У Мекленбургу замкнені всі школи. У Шверині нездужає половина учнів і учителів.

— **Геніяльний фальшівник образів.** Цього тижня відбудеться у Парижі процес проти внука славного мистця Міллета, якого обвинувачують у тому, що він разом із спільниками фальшував образи Міллета, Манета, Піссаро та Сіслея. Ці фальшовані образи пішли у світ у ріжні музеї та до колекціонерів. Кажуть, що молодий Міллет хоче на суді подати список усіх фальшованих образів, підроблених геніяльним копістом Казотом й які він продавав. Про талант Казота може свідчити такий випадок: Уже на попередній розправі він признався, що підробив одного Міллета, який продали за півтора міліона франків до Единбурського музею. Цей музей звернувся до знавців і знавці ствердили, що це оригінал. Тоді Казо порадив змивати фарбу з образу в одному місці, щоб переконались, що там є початий другий образ з коровою. Так і було. Ніхто не знає, скільки нині блукає по світі фальшованих оригіналів славних французьких імпресіоністів.

— **10 арабів виграло півтретя міліона.** Мешканець Парижа араб Бен Насер Абдала має клопіт. Він купив разом із 10 іншими земляками льотерійний льос ч. 065.814 і льос цей виграв півтретя міліона франків. Льос дали переховати якомусь Ковлерові, а самі записали собі тільки цифру. Минуло вже багато днів від проголошення виграної, а власник льосу не показується, бо щез разом із власником одної винарні. Спільники Ковлера всі чекають хвилини, коли стануть богатими.

— **Французи воюють з африканцями.** Французька преса описує трагедію одного французького відділу над Червоним Морем у станиці Бікіль, серед пустині. Станиця ця лежить на французькій території, з якою межує племя „айссамарів“. Айссамари напали на франц. території на племя „ісса“. Французький уряд доручив комендантові цієї станиці Бернарові не вмішуватись у конфлікти африканських племен. Бернар рішив, що айссамари образили престіж франц. уряду і з 17 жовнірами-туземцями вибрався проти айссамарів, щоб відрізати їм шлях до Абісинії. Кожний жовнір узяв зі собою всього 10 патронів, мали ще кулемет і вантажне авто. Вони мусіли покинути авто і пішли пішки. 3000 айссамарів атакувало у темряві малий гурток Бернара. Бій тривав дві години, дійшло до рукопашного, коли всі патрони вистріляли. Туземці вирізали крім 17 вояків ще 150 негрів із племени „ісса“.

— **Ріжні вістки.** Помер у 82 р. життя відомий еспанський політ. діяч Хозе Санчез Ґерра.— У Берліні продали на ліцитації за 22.400 марок портрет кисти Рембрандта, що находився у петербурському Ермітажі. — Мінхенське статистичне бюро підрахувало самогубців у всьому світі: на першому місці стоїть супокійна з чудовим кліматом Швайцарія — 215 жертв на 1 міл. населення, за нею йдуть по черзі Франція, Німеччина, Данія; найменше самогубців має нещаслива Ірляндія. Пересічне число 97 самогубців в Европі на міліон. — Американський президент Рузвельт підготовляє 20-літній господарський плян, що вимагатиме витрати 100 міліярдів дол. — Німецький уряд робить труднощі кіновому підприємству „Уфа“ в Берліні, що заангажувало до одної фільми Полю Неґрі, яка від 1922 р. не була в Берліні. — У Нюйорку страйкує 30.000 шоферів вантажних авт. — У Брюсселі згорів „Ліричний театр“ вибудований 75 літ тому.

— **Справлення помилок.** У вчорашньому (24.) числі „Діла“ зайшло кілька помилок, з яких справляємо отсі: В замітці **„Касують православну церкву в Холмі“** зложено, що прав. парохія в Холмі з приналежними до неї 36 членами начислює понад 7.000 вірних. Має бути: з приналежними до неї 36 **селами.** — У статті **„Вирішення сарського питання й Австрія“**, в четвертому уступі, зложено, що у віденських 11 округах виходять двічі на тиждень добре редаговані і добре виконані ґазети в накладі 25.000 прим. Перед словом „ґазети“ пропущено: **нелегальні.** — В рубриці **„Дописи“**, в замітці „Просфора в Т-ві Українських Купців і Промисловців у Стрию“, зложено з помилками особи, відзначені почесними грамотами, тому наводимо їх ще раз: п. **О. Бачинська, о. канонік і стрийський декан М. Гошовський та д-р А. Гарасимів.**

— **Невдала втеча вязня.** У [illegible] вязниці відкрили, що без огляду на контролю вязнів, один з них перерізав крати. Цей вязень обчисляв на підставі відгомону кроків вартового хвилини, коли вежа вольно і тоді перерізав крати. Кілька годин ділило його від втечі, коли його обчислення завели — не передбачив, що постійного дозорця заступив інший, який запримітив спробу втечі вязня, бо цей вязень не дочув кроків нового дозорця, що носив обуву на тихій і еластичній підошві і обцасі з ґумової шкіри Берсон Окма.

—o—

З нових видань.

ДЕНИС ЛУКІЯНОВИЧ: СПІВЕЦЬ ГУЦУЛЬСЬКИХ ГІР ЮРІЙ ФЕДЬКОВИЧ. (Силюета людини й поета у 100-ліття його народин). Львів 1934.

Між нечисленними статтями й публікаціями про Федьковича, що появилися з нагоди ювилею поета, названа брошурка вибивається на перше місце. Автор, знаменитий знавець життя поета й тайн його гордої, замкненої в собі, самотньої душі, дав нам короткий, але ядерний нарис його життя і громадянської діяльности, його фізичну й духову характеристику, характеристику його літературної спадщини та вірну оцінку його становища в історії української літератури й культури. Наприкінці подав літературу предмету й важніші примітки. Книжечка невеличка, всього 32 стор. малого формату, але дуже змістовна; проглядно впорядкований матеріял і легкий стиль, а до того пієтизм автора до поета роблять лектуру милою й корисною. Призначена вона для інтеліґентного читача, що здатний за автором відтворити собі в душі небуденну постать того оригінального співця Гуцульщини, тієї талановитої, але своєрідними умовинами середовища свого часу звихненої людини. В книжечці заторкнені питання досі необроблені, або такі, що вимагають коректури, головно, що торкаються його духової структури. Доволі докладна, хоч і дещо скупо, подана характеристика його белетристики і погляд на драматичні твори поета. Саме ту частину можнаб у 2-ому виданні поширити докладнішою аналізою його тривкого вкладу в українську літературу, а тоді книжечка віддала би ще кращу прислугу інтеліґентному читачеві, а також і шкільній молоді. Автор розвіяв леґенду про Федьковича пробудника Буковини, яким він поправді не був. Але й без того постать поета в його освітленні вийшла дуже релєфно. Побажатиб, щоб книжечка помогла інтеліґентній громаді запізнатися з тим типічним представником спізненого романтизму в українській літературі, гідним посередником між Шашкевичем і Франком.

Д. Николишин.

З концертової салі.

V. КОНЦЕРТ ЛЬВІВСЬКОЇ ФІЛЬГАРМОНІЇ.

Кожний симфонічний концерт у цьому сезоні проходить у Львові під батутою іншого диригента. Для слухачів цікаво пізнавати ріжні способи диригування та ріжні виведення творів. Кожний диригент має свій спосіб підходу до орхестри та має змогу виказати своє уміння й мистецтво у інтерпретації творів з ріжних епох.

Останнім симфонічним концертом диригував Ґ. Фітельберґ, відомий львівській публиці з кількакратних виступів. Орхестру веде все цікаво, а по способі диригування пізнати, що призвичаєний до добрих та рутинованих орхестр. Двократне відіграння Симфонії Шимановського й усунення з програми Бетовена поділило слухачів на дві партії. Одні були з того невдоволені, другі дуже охотно послухали ще раз Симфонії Шимановського, яка своєю будовою та інструментацією належить до тяжких творів та яку за одноразовим вислуханням важко добре затямити. Симфонія та починається співною, повною меляхолії мельодією і вся I. частина опирається на тих співних мотивах, які ритмічно та гармонійно безупинно змінюються. II. частина — це короткі варіяції, які так зі собою лучаться, що аж важко їх відріжнити. Остання частина це фуґа, яка впроваджує цілий ґураґан звуків.

Солісткою вечора була скрипачка з Парижа, Колєтте Франц, дуже гарна поява на естраді. Гра її виказує велике уміння та багато мистецького смаку, одначе бракує їй глибокого тону та внутрішнього вогню в інтерпретації. Тому гра її не поривае. **І. Приймова.**

З КОНЦЕРТОВОЇ САЛІ В БЕРЛІНІ.

9. січня 1935 р.

Четвертий концерт фільгармонічної орхестри під батутою знаменитого Еріха Кляйбера залишив не в одній душі довготревале вражіння. Взірцево вишколена орхестра відіграла в першій частині концерту симфонію д-моль визначного бельґійсько-французького композитора Цезара Франка. Симфонія ця, повна болючої резиґнації, є наче образом огірченої, горем прибитої душі творця, що її докладно зрозумів, відчув і відтворив ґеніяльний Кляйбер.

У другій частині почули ми концерт на віолончелю з орхестрою славного італійського композитора Ільдебрандта Піццетія, що живе і творить у Фльоренції. Виконавець, земляк композитора Енріко Майнарді, виказав віртуозне опанування інструменту та зрозуміння твору. Шкода тільки, що тон інструменту не був зовсім гарний — назву його „носовим“. Сам твір написаний у 1934 році та вперше був виконаний в Німеччині.

Вкінці відіграно більш популярну симфонію г-моль Франца Шуберта, зв. „недокінчена“. Захоплена публика викликала кількакратно ґеніяльного диригента. Характеристичне й те, що з лівої льожі старалися навіть сфотографувати його рухи в часі диригування.

Е. Цимбалістий.

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО“: „ШАМПАНСЬКА НІЧ“

Мадярська артистка Ірена Сілягі, що кілька літ тому появилась уперше на екрані гарна, симпатична, має чудову дикцію, дуже добре танцює і співає. Її дотеперішні виступи у фільмах мали великий успіх головно тому, що комедії в яких вона виступала, були дуже добрі. „Шампанська ніч“ весела комедія, але дуже пересічна. Є в ній кілька дотепних сцен, з яких можна щиро сміятись.

КІНО „ПАН“: „МАРШ ЧАСУ“ і „Що МІЙ МУЖ РОБИТЬ В НОЧІ“.

У „Марші часу“ заторкнено проблему трьох поколінь, що чергою бавлять публику. Фільма психольогічна і варта її побачити: має зворушливі сцени, чарує багацтвом декорацій і направду небаченим ніде балетом. Крім того крізь цілу фільму тягнеться нитка теплого гумору. Друга у цій програмі фільма „Що мій муж робить в ночі“, багата сатирою й гумором. Слідкуючи за нею, можна справді забути за крізу, тимбільше, що ця комедія мала вже успіх

Дописи.

БЕРЕЖАНИ.

Ще про Заг. Збори Кружка „Р. Ш.“. У звязку з дописом, уміщеним у „Ділі“ з дати 4. січня 1935 р. п. н. „Бережани. Ще про Загальні Збори Кружка „Р. Ш.“, просимо вмістити отсе вияснення, для зясування громадської опінії справжнього стану: Правдою є, що на внесок д-ра М. Західного Загальні Збори Кружка „Р. Ш.“ в Бережанах ухвалили величезною більшістю (102 проти 5) уступаючій Старшині абсолюторію з признанням. Правдою є, що один із опозиціоністів заложив протест, який згодом на письмі з 6 підписами під ним переслав до Головної Управи „Р. Ш.“. Правдою є, що наслідком давніх довгів та ще й нових, затягнених на ремонт школи згідно з домаганням воєвідської санітарно-будівельної комісії, Кружок залягає в З.У.П.У. й магістраті за податки з квотою 4.630 зол. і тому була уведена судом на внесок сторін примусова управа майном Кружка. Правдою є, що ця примусова управа, завдяки заходам та зясуванню справи відповідним компетентним чинникам головою Кружка д-ром В. Бемком — вже знесена. (Письмо Скарбового Уряду в Бережанах з дати 10. 1. 1935, ч. 37789/34). Неправдою є, будьто би господарка д-ра В. Бемка вела Кружок до занепаду, що ще на минулорічних Загальних Зборах ствердив делегат Головної Управи дир. І. Герасимович. Бо реасумуючи свої завваги та спостереження про діяльність Кружка та працю школи — дир. І. Герасимович висловився з признанням про Кружок та його провід, називаючи Кружок одним з найкращих у краю. Правдою є, що тільки заходам та інтервенції голови Кружка д-ра В. Бемка завдячує Кружок після завішення його владою своє приверненння в діяльності, а 7-клясова школа „Р. Ш.“ в Бережанах своє істнування. Правдою є, що знані нам невдоволені опозиціоністи не беруть участи у громадянській праці, а запрошувані в минулому адм. році на 3 анкети членів Кружка „Р. Ш.“ в Бережанах не явилися ні разу, зате поширюють на Старшину Кружка „Р. Ш.“ і на голову д-ра В. Бемка зокрема постійні сплетні й наклепи. — Бережани, в січні 1935. (43 підписи).

СПОРТ.

ЛЕЩЕТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ К. Л. К. У ВОРОХТІ.

Дня 27. січня п. р. філія К. Л. К. у Ворохті перевела внутрішньо-клюбові лещетарські змагання в бігу на 12 км за відзнаку справности. Стартувало 10 молодих гуцулів-змагунів. Перше місце здобув заст. голови Бойчук Микола в часі 1 год. 2 мін., чим осягнув уже вдруге срібну відзнаку. Срібні відзнаки дістали також Росінський Дмитро, Мочерняк Василь, Мочерняк Іван (сеніор) та Ілнчук Юрко. Бронзові відзнаки здобули: Попович Іван. Мочерняк Дмитро, Дедерчук Дмитро і Дедерчук Федір. Суддювали п. Дуда Матвій і Полутрапко Володимир.

ЗМАГАННЯ У ЗЇЗДОВОМУ БІГУ У СЛАВСЬКУ.

У дні 3. II. організує Карпатський Лещетарський Клюб у Славську традиційний зїздовий біг з Ільзи. Біг відбудеться у конкуренціях: жіночій, мужеській та верховинців. Мужчини будуть змагатись за мандрівну нагороду „Неділі“, яку дотепер добули: у 1932 р. Рибачек, у 1933 р. Б. Хамула, у 1934 р. Пелюшак. Для верховинців призначила, як щорічно, нагороду „Народня Справа“, крім цього лещети — дар фірми Палюх і С-ка; буде ще ціла низка інших нагород. Зголошення до бігу прийматимуть у суботу 2. II. від год. 21-ої у домівці К. Л. К у Славську. Усі зголошені мусять виказатись лікарським дозволом на стартування у змаганнях

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Четвер, 31. І. год. 7·30 веч. Стшелецка вистава.

Пятниця, 1. II. год. 7·30 веч. „Міщанин шляхтичем“.

Театр Ріжнородностей.

Четвер, 31 І год. 7·30 веч. „Мій коханий дурнику“.

Пятниця, 1. II. год. 7·30 веч. „Нічні лети“ ціни найнижчі“.

Кіна.

АДРІЯ: „Людина - малпа“ та додатки
АПОЛЬО: „Ш шампанська ніч“.
АТЛЯНТІК: „Пан без мешкання“.
ВАНДА: „Буря на світанку“, і „Піднебесні лицарі“.
ҐРАЖИНА: „Чи Людина то дівчина“ і „Змагання у боксі“ Бір проти Карнера).
КАСІНО: „Молодий ліс“ (на осн. В. Герпа).
КОЛІСЕЙ: „Любов початкуючих“ і ревія „Фукс жениться“.
КОПЕРНІК: „Родина Ротшильдів“ і „Червоний чипець“.
МАРУСЕНЬКА: „Родина Ротшильдів“ і ревія.
МІРАЖ: Рамон Новарро, Джанета Мекдональд і Секрет жінки.
МУЗА: „Віва Вілля!“
ПАЛЯС: „Циганські мельодії“.
ПАН: „Марш часу“, „Що мій муж робить у ночі“.
ПАСАЖ: „Демон золота“.
РАЙ: „Радісна година“, М кі-Маус.
СВІТ: „Нуждарі“ і „Париж в огні“ (дві серії разом).
СОНЦЕ: „Мата Гарі“ і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Вкрали людину“ і ревія зі Стефою Стадниківною.
УТІХА: „Рука месника“ та ревія.
ХИМЕРА: „Котячий лазур“.

Закордонне радіо.

Четвер, 31. січня 1935.

Братислава (295,8) 20·50 Скрипка, **Кошиці** (259,1) 18·00 Для Закарпаття, **Прага** (269,5) 12·35 Сальон. муз., 15·55 Симф. концерт, 21·05 Чілійська форт. музика, 21·30 Модні пісоньки Мексику й Півд. Америки, **Париж** (1648) 13·30, 21·45 Концерт, **Білгород** (437,3) 17·00 Скрипка, 20·00 Композ. концерт проф. Ісерліса, **Берлін** (356,7) 19·00 Солісти, **Гамбург** (331,9) 19·25 Пісні Ґріґа, 23·00 Музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 16·00 Розривкова музика, 20·50 Трансм. з Нюйорку: Танк музика зза Океану, **Мнхен** (405,4) 14·20 Солісти, 17·50 Форт., **Будапешт** (550,5) 13·30 Скрипка, 18·40 Концерт, **Мілано** (368,6) 11·30 Музика, 17·10 Вок. концерт, 21·00 „Неро“ оп. Масканія, **Рим** (420,8) 13·45 Легка музика, 17·00 Вокестр. концерт.

Пятниця, 1. лютого 1935.

Прага (470,2) 17·00 Квартет. 19·30 „Єнуфа“ оп. Яначека, **Прага II.** (249,2) 14·35 Спів, **Париж** (1648) 13·30 Легка музика, **Берлін** 356,7) 18·30 Пісні в супр. лютні, 21·00 „Кохання, мужнва та смерть Баха“ авд., **Гайльсберг** (291) 17·35 Пісні в супр. арфи, **Кенігсвустергавзен** (1571) 16·00 Концерт, 17·30 Форт. квінтет Бергера, **Кельн** (455,9) 17·45 Шубертові твори, 21·00 Оп пісні, **Мінхен** (405,4) 17·50 Фортепіян, **Будапешт** (550,5) 19·30 Спів, **Мілано** (368,6) 21·00 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 20·45 Концерт.

Львівське радіо.

Четвер, 31. січня 1935.

6·45 Ранішня авд., 7·50, 22·00 Реклям. концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метерольоґ. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Для мол. дітей: Говорять і співають діти, 12·30, 13·10 Концерт (муз., спів), 13·00 Полудн. денник, 13·05 З ринку праці, 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Військ. марші, 16·45 Лекція фр. мови, 17·00 Рішення драм. конкурсу для Театру Уяви й авд. „Міст брехні“ Авергаймера, 17·50 Листи та програми, 19·00 Сільва рерум, 18·05 Як будуємо школу, 18·15 Віденські мельодії з гр. пл., 18·45 Що читати 19·00 Концерт хору, 19·20 Промова прем. Єнджеєвича з нагоди іменин президента держави, 19·30 Чайковський: Caprice Italien із гр. пл., 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Куток красвн. т-ва, 20·05 Легка музика, 20·45 Веч. денник, 22·55 Як працюємо 21·00 Концерт (муз., спів), 22·15 Почг. техн скрипька, 22·30, 23·05 Танк. музика, 22·45 Відч. в есперанто: „Гор. Шлеськ“.

Пятниця, 1. лютого 1935.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·40 Реклям. концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10, 13·05 Концерт, 12·45 Апровізація міст, 13·00 Полудн. денник, 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Ловецька пісня (Шлонський баритон), 16·45 Авд. для хорих, концерт. 17·15 Шуберт: Смичковий квартет д-моль „Смерть і дівчина“, 17·50 Огляд видавництв, 18·00 Культ. і мист. життя. Сільва рерум, 18·05 Театр. фейлетон, 18·15 Попурі оперетов з гр пл., 18·35 Польське шкільництво за кордоном, 18·45 Про справжні і уявлені мовні помилки, 19·00 Дуети, 19·20 Гутірка, 19·30 Польська музика з гр. пл., 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Концерт - академія з нагоди ім. през. Мосцицького; Вечірній денник, Як працюємо, 22·30 Рецитації поезии, 23·05 Танк. музика з гр. пл., 24·00 Танк. музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·30— зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 25·98, Париж 34·93, Берлін 212·65, Цюріх 171·44 Голяндія 358·35, Прага 22·13, Італія 45·27, Нюйорк кабель 5·31 7/8, Нюйорк чеки 5·31 3/4.

Золото: Долари 8·910—8·930, Франки фр. 34·30—34·60 Дукати 81·50—82·00, Корони 36·20—36·50, Рублі 45·50—46·30.

Срібло: Корони 0·32, Рублі 1·25, Фльорени 0·07—0·08.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 30. січня ц. р. з приводу знижкової тенденції цін на масло не ставить. Кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 л. молока	0·15 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	4·10 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 25 сот.

Тенденція на масло знижкова, на молоко і сметану слаба, на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 25 січня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвір'я птахомасарні „М. С.“ у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Молоді кури	І. кл.	за 1 кг.	0·95 зол
Старі „	„	„	0·80 „
Качки	„	„	1·00 „
Індики	„	„	0·90 „
Індички	„	„	1·00 „
Підгодов. гуси	„	„	0·90 „
Пантарки	„	„	1·10 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

ОПОВІСТКИ.

VIII. Загальні Збори Союза українських власників реальностей у Львові відбудуться в неділю, дня 10-го лютого 1935 р. в годині 12-ій рано в домівці Товариства в Ринку ч. 10, II. п. Порядок нарад: 1) Отворення Зборів, 2) Відчитання протоколу з попередних Загальних Зборів, 3) Звіт секретаря, 4) Звіт скарбника, 5) Звіт провірної Комісії, 6, Вибір голови, членів Виділу, їх заступників і мирового суду, 7) Ухвалення висоти членських вкладок, 8) Реферат в справах податкових. 9) Внесення і запити. — На випадок браку комплєту вимаганого статутом Загальні Збори відбудуться тогож дня в годині 13. — За Виділ: **Юліян Русан** голова. **І. Оленсин** секретар. 920

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.